

VG

Metoderapport SKUP 2022

PST-SJEFENS VÅPEN

Ronny Berg,
Ola Haram og
Mona Grivi Norman

INNSENDERE

Ronny Berg, ronny.berg@vg.no, 90020279
Ola Haram, ola.haram@vg.no, 92088655
Mona Grevi Norman, mona.norman@vg.no, 95780073

Takk til:

Erlend Ofte Arntsen, Anders Sooth Knutsen, Tore Kristiansen, Jonas Nilsson, Synnøve Åsebø, Espen Rasmussen, Svein Kjølberg og Frank Haugsbø.

Publisert:

Kap 2-3 fra 30. oktober 2019.
Kap 4-7 fra 30. april 2022. Arbeidet fortsetter inn i 2023.

Kontaktperson:

VG ved Mona Grevi Norman, Akersgata 55, 0170 Oslo

Redaksjon:

Verdens Gang Pb. 1185 Sentrum, 0107 Oslo

Sentrale publiseringer:

<https://www.vg.no/spesial/2022/millionavtalen/>

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/dnELm1/de-ubesvarte-spoersmaalene>

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/L5RvvR/spillet-om-sjoevolds-vaapen>

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/P4gzLR/justisminister-emilie-enger-mehl-bestilte-et-varslerombud-for-politiet-det-ble-aldri-noe-av>

Lenke til alle publiserte saker ligger som vedlegg til metoderapporten.

INNHold

1. INNLEDNING	1
2. TO ELLER TRE VÅPEN I EN SKUFF	1
2.1 Slik kom arbeidet i gang	1
2.2 Metode: Anonymisert påtalevedtak	2
2.3 Metode: Kartlegging av roller	2
2.4 Hypoteseutvikling	3
3. KAMPEN FOR DOKUMENTENE	3
3.1 Metode: Strategisk innsyn.....	3
3.2 Metode: Søksmål med NJ og NR.....	3
3.3 Metode: Snu tap til seier	4
3.4 Metode: Omslagsark - saken i titler	4
3.5 Metode: Puslespill-innsyn hos Spesialenheten	5
3.6 Avhørene i Hamar og nye hypoteser.....	5
4. MILLIONAVTALEN	5
4.1 Metode: En hemmelig avtale	6
4.2 Metode: Ettergå Spesialenhetens etterforskning	6
4.2.1 Metode: Juridisk betenkning.....	6
4.2.2 Metode: Sortering av avhør	6
4.2.3 Metode: Jakten på det tredje våpenet.....	6
4.2.3.1 Det tredje våpenet: Politiet	7
4.2.3.2 Det tredje våpenet: Datteren	7
4.2.3.3 Det tredje våpenet: Colt-arkivet i USA og jakten i Norge	7
4.3 Etikk: En sak basert på avhør.....	7
4.4 Metode: PST-sjefen får lese alt	8
4.5 Politimesteren får tilbud om å lese alt.....	8
4.6 Spesielle erfaringer: Melding fra Mehl	8
4.7 Metode: Innsyn i en unnskyldning	8
4.8 Spesielle erfaringer: Spesialenhetens manglende svar	9
5. MAKTSPILLET	9
5.1 Brekke opp en sak når alle dører stenges	9
5.2 Metode: Tidslinje med justisministre.....	9
5.3 Metode: Cosmic Top Secret	10
5.4 Metode: Konfrontere Justisdepartementet	10
5.5 Spesielle erfaringer: Vil trekke ordrette sitater	11

5.6 Metode: Finne klareringssaker som ligner.....	11
5.7 Metode: Bli medlem i presselosjen og skape politisk press	12
5.8 Et gjennombrudd og en pressemelding	12
5.9 Etikk: Når hovedpersonen gir seg.....	12
5.10 Metode: Datasett med polititopper.....	13
6. PST-VARSLEREN	13
6.1 Sprengstoff i en teknisk sak	13
6.2 En frittalende politimester og hektisk møteaktivitet	13
6.3 Metode: Innsyn i interne e-poster og SMSer	14
6.4 Metode: Innsyn i interne møter	14
6.5 Motstand: Samkjøring og trenering	14
6.6 Metode: Lovlighetsvurdering av sikkerhetsekspert	15
6.7 Spesielle erfaringer: Sikkerhetsgraderte stillingskrav	15
6.8 Metode: Tidslinje og jakten på et årstall.....	15
6.9 Metode: Når kommunikasjonsavdelingen slutter svare	16
6.10 Spesielle erfaringer: Beskyttere og kontrollører	16
7. VARSLEROMBUDET.....	16
7.1 Konsekvensen som forsvant	16
7.2 Metode: Varsel på pressemeldinger.....	16
7.3 Metode: Innsyn i kommunikasjon - og dokumentet som manglet	17
7.4 Spesielle erfaringer: Vil ikke tro de ble lurt.....	17
7.5 Etikk: Spørsmål på forhånd	17
7.6 Spesielle erfaringer: Justisminister på rød løper.....	17
7.7 Metode: Innsynet som endret fortellingen.....	18
8. ORGANISERING	18
9. DETTE ER NYTT	18
10. KONSEKVENSER.....	19
11. AVSLUTNING	20

1. INNLEDNING

“Maktforholdet var meg mot politimesteren. Det var ikke meg mot en vrang avdelingsleder, men meg mot hele Oslo politidistrikt.”

VGs saker om PST-sjefens våpen handler om hva som skjedde da en ansatt på gulvet nektet å gjøre en tjeneste for den øverste lederen i politidistriktet. Vi avslørte at en av Norges mektigste politisjefer hadde begått et lovbrudd. Og vi avslørte hva som skjedde etterpå - da forelegget var betalt og saken avgjort.

Hvordan hadde saken blitt etterforsket? Hva fikk justisministeren vite av Sjøvold og sine egne toppbyråkrater? Og det viktigste spørsmålet: Er loven lik for alle?

Jakten på svar har ført oss til Høyesterett og en avgjørelse som har endret rettspraksis for innsyn i straffesaksdokumenter. Vi har puslet sammen bit for bit av etterforskningen, avdekket hvordan regelverket for sikkerhetsklareringer kan ha blitt misbrukt i flere saker, vist hvordan politiet behandler sine varslere og hvordan fagforeningen blir spilt ut over sidelinjen.

På veien har vi opplevd hvordan toppene i politiet, PST og departementet - som snakker om viktigheten av åpenhet og tillit - samkjører svar, forsøker å trekke intervjuer og nekter å svare på legitime spørsmål.

Avsløringene har ført til en etterforskning, et forelegg og en millionerstatning. I juni gikk sjefen for PST av. Sakene har også ført til endring av nasjonale rutiner, offentlig gransking av både varsling og bruk av sikkerhetsloven og - kanskje - et etterlengtet varslerombud for politiet.

2. TO ELLER TRE VÅPEN I EN SKUFF

2.1 Slik kom arbeidet i gang

For tre år siden avslørte VG hvordan forsvarsvåpen som skulle vært destruert, endte opp hos illegale våpensamlere og gjengkriminelle. Sakene avdekket også lovbrudd når ledere i forsvaret og politiet håndterte våpen privat. Arbeidet ble levert som [metoderapport til SKUP](#) for 2019. I alle artiklene la vi inn en setning med ønske om at folk kunne kontakte oss med gode tips - anonymt og kryptert:

VG er avhengig av gode tips fra våre lesere. Kontakt oss på e-post eller på kryptert melding via [Signal](#) eller [WhatsApp](#) til +4792088655.

Ett av tipsene vi fikk var at sittende PST-sjef Hans Sverre Sjøvold skulle ha overtatt flere håndvåpen fra enken til en losjebror i Odd Fellow-ordenen på slutten av 2000-tallet. For å verifisere tipset brukte vi adressehistorikk, medlemssidene til losjen og intervjuet losjebrorens familie. I oktober 2019 kontaktet vi Sjøvold som bekreftet at han hadde oppbevart *“to-tre våpen”*. Han kalte det hele

“en ren vennetjeneste” og mente det ikke hadde skjedd noe ulovlig fordi våpnene var levert inn under et våpenamnesti.

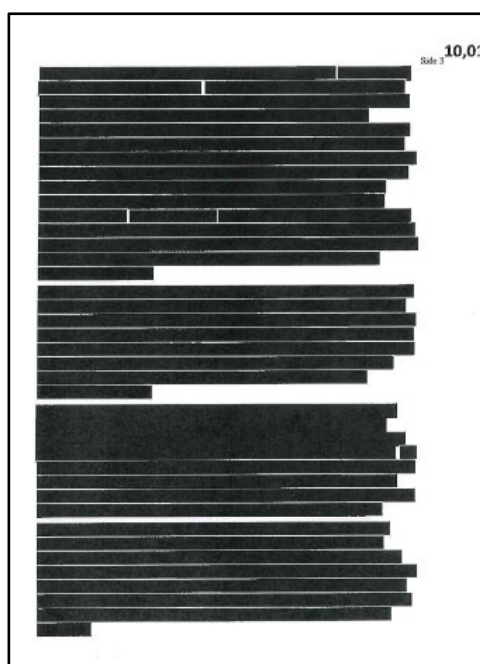
Gjennom innsyn i innleveringsblanketter, interne e-poster og intervjuer med tidligere ledere kunne vi avsløre at våpnene var levert *halvannet år* før det straffefrie amnestiet - på politihuset i Oslo der Sjøvold den gang var politimester.

Spesialenheten åpnet etterforskning, og i juni 2020 ble Sjøvold ilagt et forelegg på 50.000 kroner. Her kunne saken ha stoppet for vår del. Sjøvold hadde beklaget og betalt. Justisministeren hadde erklært sin tillit. Våpensaken ble omtalt som en uheldig glipp fra en respektert politileder. En ufarlig sak - uten et offer.

2.2 Metode: Anonymisert påtalevedtak

Da forelegget kom i juni 2020 var Norge preget av pandemi og lockdown. Fra VGs våpen-team var Ola i pappaperm, Erlend hadde fått jobb i USA og Mona jobbet med saker om de mest sårbare under nedstengingen. Vi skrev en nyhetssak.

Men det var fortsatt noen ubesvarte spørsmål som vi diskuterte: Datteren til losjebroren mente det bare var to pistoler, men Sjøvold hadde jo levert inn tre våpen. Hvor kom det tredje våpenet fra? Og Sjøvold sa han ikke hadde hatt våpnene hjemme - så hvor hadde han da oppbevart de? Vi ba om innsyn i påtalevedtaket fra Spesialenheten, som oppsummerte etterforskningen og konklusjonen. I det anonymiserte dokumentet kunne vi lese at en ansatt mente han ble *“utsatt for press fordi saken involverte politimesteren”*. Dette var oppsiktsvekkende. Hadde Sjøvold utsatt noen for ulovlig press? Spesialenheten konkluderte med at bevisene *“med særlig styrke talte mot”* at Sjøvold hadde begått en straffbar handling mot ansatte i distriktet og forholdet ble henlagt. Hva hadde skjedd? De seks sidene med avhør som kunne kaste lys over disse anklagene, var fullstendig sladdet.

2.3 Metode: Kartlegging av roller

Selv om Spesialenheten hadde henlagt saken, ble spørsmålene hengende i luften: Hva var det PST-sjefen var blitt beskyldt for? Hvem var den ansatte som hadde opplevd press - og hvorfor?

Påtalevedtaket inneholdt ingen navn, men teksten som ikke var sladdet, viste til noen titler og bokstaver: Politimester A, politibetjent B, saksbehandler C osv. Vi begynte å kartlegge hvem som kunne være hvem. Målet var å få høre historien til han som følte seg utsatt for press - og gjøre vår egen vurdering av om det var en sak. Vi ringte flere ansatte og tidligere ansatte i Oslo politidistrikt. Ved Forvaltningsseksjonen, fagforening og våpenkontoret. Få hadde lyst til å snakke med oss, men flere avviste oss med at det var en “krevende sak” eller “den saken snakker vi ikke om”. Vi fikk et

bestemt inntrykk av at saken hadde satt dypere spor i politidistriktet enn det sladdede påtalevedtaket ga uttrykk for.

Etter flere uker med innsnevring satt vi med navnet på mannen som måtte være saksbehandler C som hadde forklart seg om press. Ola ringte ham. Det ble en kort samtale. Han fortalte at saken var blitt en enorm belastning, og han orket ikke å snakke med journalister. Men før han la på, sa han: “Du skulle lest avhøret mitt”.

2.4 Hypoteseutvikling

Vi satte oss et nytt mål: Vi skulle få lest avhøret til saksbehandleren ved våpenkontoret. Vi hadde grunn til å tro at Sjøvolds våpen hadde ført til en vanskelig sak i Oslo politidistrikt - og erfaringen fra våpenprosjektet gjorde at vi ikke følte oss helt trygge på at Spesialenhetens etterforskning av en mektig politileder ga det fullstendige svaret. Vi formulerte en hypotese som vi skulle forsøke bevise eller motbevise:

PST-sjefens våpeninnlevering har ført til at en politiansatt ble utsatt for ulovlig press.

3. KAMPEN FOR DOKUMENTENE

3.1 Metode: Strategisk innsyn

Vi ba først Spesialenheten om innsyn i alle dokumenter, inkludert avhørene. Vi fikk avslag, som vi klaget inn til Riksadvokaten. Etter flere måneder fikk vi en beklagelse for at klagen “grunnet rutinesvikt” hadde blitt liggende unødig lenge, men at argumentene våre for innsyn *ikke* veide tyngre enn argumentene mot. Riksadvokaten viste til en Høyesterettsdom om at man som hovedregel ikke får innsyn i “klassiske straffesaksdokumenter” - og at de ønsker en restriktiv praksis med innsyn i politiforklaringer. Vi trengte nye argumenter.

For å fortelle hvordan vi jobbet for å finne de nye argumentene, må vi helt kort oppsummere det som er kalt Welhaven-saken: Tidligere nestleder for Spesialenheten og påtaleleder i Innlandet, Johan Martin Welhaven, ble i 2017 etterforsket for underslag, tjenestefeil og misbruk av stilling etter at han søkte om å overta våpen fra lageret på politihuset. Saken ble henlagt og var en del av VGs våpenprosjekt i 2019. Også her hadde vi bedt om innsyn i avhør og fått avslag hos Spesialenheten og Riksadvokaten et halvt år tidligere.

Vi mente våpensakene reiste flere prinsipielle problemstillinger - og sammen med redaktører og advokater diskuterte vi om det kunne være aktuelt å gå til sak for å få tak i straffesaksdokumentene.

3.2 Metode: Søksmål med NJ og NR

Det er svært sjelden norske medier går rettens vei for å utfordre innsynsavslag. Det er dyrt og det kan ta flere år å få en avgjørelse - og da vil dokumentene ofte ha mistet nyhetens interesse. Vi valgte likevel å kontakte Norsk Journalistlag og Norsk Redaktørforening for å spørre om råd. De hadde selv reagert på svaret VG fikk fra Riksadvokaten som mente handlingene i Welhaven-saken “*ikke er*

i *kjerneområdet for pressens kontrollfunksjon*”. Både NJ og NR mente dette kunne være riktig sak å gå til retten for.

Riksadvokatens veileder for innsyn i straffesaksdokumenter fra 2017 har gitt større åpning for at pressen kan få innsyn i etterforskningsdokumenter - og justismordene som er avdekket i Baneheia- og Tengs-saken, har vist hvor fatalt det er når mediene i liten grad kan eller vil ettergå politiets arbeid med et kritisk blikk. Riksadvokatens veileder omtaler innsyn som helhetlige vurderinger fra sak til sak. Den europeiske menneskerettsdomstolen har gått enda lenger - og har i flere saker slått fast at EMK art. 10 om ytringsfrihet gir pressen *rett* på dokumentinnsyn i saker av samfunnsmessig betydning. Denne praksisen var ikke behandlet i norsk Høyesterett.

Vi var åpne med alle parter om at Welhaven-saken var viktig - men at det aller viktigste var å få på plass en rettspraksis som kunne benyttes i andre saker. I 2020 gikk VG til søksmål mot Riksadvokaten med NJ og NR som partshjelper.

3.3 Metode: Snu tap til seier

Søksmålet ble behandlet i Oslo tingrett og Borgarting lagmannsrett og vi tapte begge rettsrundene. Vi feiret det likevel som en seier da Høyesterett i 2021 valgte å ta saken opp til behandling. I mars ble det klart at vi ikke vant fram, men Høyesterett slo fast at EMK art. 10 også kan legges til grunn for innsyn i straffesaksdokumenter. Det betyr at politiet og påtalemyndighetene kan ha *plikt* til å gi pressen innsyn i etterforskningsdokumenter dersom saken er av stor offentlig interesse.

Her er et eksempel på hvordan vi har brukt avgjørelsen for å argumentere for innsyn. Den kan gjerne kopieres av andre journalister og brukes på flere saksfelt:

Praksis fra EMD legger til grunn at EMK art.10.1 innebærer en plikt til å gjøre informasjon tilgjengelig for pressen i saker av stor offentlig interesse. Dette ble også bekreftet av norsk Høyesterett i sak **HR-2021-526-A**. I saken **Magyar Helsinki Bizottsag mot Ungarn (18030/11)** redegjøres det for denne gradvise utviklingen i EMDs praksis, og i avsnitt 147 sammenfattes dette med at forholdene gir en *“right to access”*. Denne rettigheten avgjøres ut fra fire kriterier:

- *The purpose of the information request (beskriv det saklige formålet med forespørselen)*
- *The nature of the information request (beskriv sakens offentlige interesse)*
- *The role of the applicant (beskriv søkerens tilknytning til presseaktør)*
- *Ready and available information (beskriv at informasjonen finnes og er tilgjengelig)*

Med de nye argumentene i hånd ba vi på nytt om innsyn i Sjøvold-saken fra Spesialenheten.

3.4 Metode: Omlagsark - saken i titler

Erfaringsmessig avslår politiet innsynsbegjæringer i hele straffesaker. Derfor ba vi høsten 2021 om innsyn i omlagsarket for straffesaken mot Sjøvold. Omlagsarket er en oversikt over alle dokumenter som er knyttet til saken med dokumentnummer og tittel - og gjør det lettere å spise innsynsbegjæringen mot dokumenter som er relevante. Her kunne vi også se hvor mange som var

blitt avhørt, hvilke tekniske rapporter som var bestilt og hvor omfattende etterforskningen hadde vært.

3.5 Metode: Puslespill-innsyn hos Spesialenheten

De neste månedene ba vi om innsyn i bit for bit av etterforskningen Spesialenheten hadde gjort to år tidligere. Assisterende sjef for Spesialenheten anerkjente de nye argumentene fra EMK og Høyesterett, og ved å vise til konkrete dokumentnummer fikk vi først innsyn i en usladdet versjon av påtalevedtaket. Her kunne vi lese en oppsummering av avhørene. Ved å vise til enkeltsetninger fra oppsummeringen, der vi trengte å forstå konteksten, ba vi om innsyn i avhørsdokumentene for noen personer. Og når vi fikk gehør for innsyn i ett avhør, var det viktig å få lese andre avhør som kunne underbygge - eller motsi - forklaringene vi allerede hadde lest.

I mars i fjor ble vi invitert til Spesialenheten kontor på Hamar for å lese alle avhørene.

3.6 Avhørene i Hamar og nye hypoteser

På et møterom ventet det store dokumentbunker, og i seks timer leste vi hvert ord høyt for hverandre, mens vi gjorde grundige notater. Det er ikke fritt for at det ble vekslet noen blikk over bordet da vi for første gang forsto hva saken egentlig rommet. Saksbehandleren siterte en kollega: *«Kanskje vi skal kaste de i sjøen?»*. Han fortalte at lederen hans sa: *«Hvis det er sånn at du skal ha med deg fagforeningen hver gang du skal snakke med dine egne ledere, har du ikke noe her å gjøre»*, og han beskrev en alvorlig episode på politihuset: *«Han hørte noen skritt bak seg før han merket at han ble sparket hardt i leggen»*.

På toget hjem var vi ganske tause. Hva var det vi nettopp hadde lest? Samme kveld formulerte vi flere nye hypoteser:

- En politiansatt var blitt utsatt for press, trakassering og en voldsepisode da han nektet å ta imot Sjøvolds våpen.
- Saksbehandleren hadde forsøkt å varsle ledere på tre nivåer uten at noe skjedde.
- Saksbehandleren var blitt alvorlig syk på grunn av saken.
- Sjøvold var aldri blitt konfrontert med påstandene om press.
- Spesialenheten valgte aldri å etterforske anklagene om trusler, vold og trakassering.
- Ingen fikk spørsmål i avhør om det saksbehandleren fortalte.

Vi visste ikke hva som var sannheten, men vi visste at saken hadde helt andre sider og dimensjoner enn den offerløse saken VG hadde fortalt om PST-sjefens våpen i 2019.

4. MILLIONAVTALEN

4.1 Metode: En hemmelig avtale

Da vi hadde lest avhøret, kontaktet vi saksbehandleren på nytt. Han motsatte seg ikke at vi skrev om saken, men var selv bundet av taushetsplikt gjennom en sluttavtale etter at han ble 100% ufør. Vi ble

nysgjerrige på innholdet i denne sluttavtalen. Advokaten hans ville ikke gi oss noen kopi, men bekreftet at det var greit for klienten dersom VG fikk innsyn fra Oslo politidistrikt.

Vi ringte først arkivet og sikret oss saksnummeret, før vi ba om innsyn i sluttavtalen og alle dokumentene knyttet til saken. Vi viste til Justisdepartementets tolkningsuttalelse fra 2011 som slår fast at offentligheten har innsynsrett i utenomrettslige forliksavtaler i det offentlige. I mars fikk vi innsyn i sluttavtalen og saksbehandlerens oppsigelse. Her sto det at saksbehandleren fikk 1,23 millioner kroner fra Oslo politidistrikt da han leverte sin oppsigelse.

Vi har aldri hørt om en slik avtale tidligere. Hvorfor hadde politiet brukt over en million offentlige kroner på å betale en ansatt som skulle slutte? Det sto det ikke ett ord om.

4.2 Metode: Ettergå Spesialenhetens etterforskning

Samtidig som vi undersøkte hva som hadde skjedd i Oslo politidistrikt, ville vi undersøke hvor grundig Spesialenheten hadde etterforsket saken mot en mann som har vært en av landets mektigste politiledere gjennom 20 år.

4.2.1 Metode: Juridisk betenkning

Vi stusset over flere forhold i etterforskningen. For å få en uholdt vurdering engasjerte vi derfor jusprofessor Jon Petter Rui til å skrive en juridisk betenkning på etterforskningen. Han fikk tilgang til påtalevedtak, avhør og brev. Ruis konklusjon var at viktige spørsmål aldri var stilt og at Spesialenheten burde gjenåpne saken.

4.2.2 Metode: Sortering av avhør

Etterforskningen var kanskje mangelfull, men noen svar ga den. Etter å ha lest alt, satte vi opp de viktigste spørsmålene i et regneark: Hvem eide våpnene? Når ble de levert? Hva skjedde på våpenlageret? Hvem ble varslet om press? Hva visste Sjøvold?

For hvert avhør vi leste kopierte vi over alle setninger som besvarte et eller flere spørsmål.

Basert på avhørene kunne vi slå fast to nye funn;

- a) *Mange ledere i OPD hadde blitt varslet om saken, likevel hadde ingen opprettet varslingssak.*
- b) *Det var ubesvarte spørsmål rundt det ene uregistrerte våpenet Sjøvold hadde levert. Det var flere sett med innleveringsblanketter og motstridende forklaringer.*

4.2.3 Metode: Jakten på det tredje våpenet

Helt fra det første intervjuet vi gjorde med Sjøvold i 2019, hadde han vært vag rundt antall våpen. «Det var vel et par stykk. To-tre stykker kanskje», sa han til VG. I avhøret med Spesialenheten svarte Sjøvold at han hadde kontrollert at våpnene ikke var ladd, men han husket ikke hvor mange det dreide seg om. Vi syntes det virket rart at han ikke visste hvor mange våpen han hadde flyttet rundt fra Politihøgskolen til Justisdepartementet og videre til Politihuset i Oslo. Det var ingen tvil om at politiet fikk innlevert tre våpen, men opprinnelsen til det ene uregistrerte våpenet fremsto uklart.

4.2.3.1 Det tredje våpenet: Politiet

Spesialenheten hadde også undret seg over dette. Våpenet sto ikke oppført på våpenkortet til Sjøvolds losjebroder og fantes ikke i våpenregisteret. Vi fikk innsyn i rapporten som viste hvordan det var prøveskutt hos Kripos, men sporene stanset der. Spesialenheten *la til grunn* at våpenet hadde tilhørt losjebroderen, men det var ikke basert på konkrete funn.

4.2.3.2 Det tredje våpenet: Datteren

I avhør sa losjebrorens datter at faren hadde hatt to håndvåpen. Hun var 90 prosent sikker. Også i intervju med VG sa hun at det var snakk om to våpen. Datteren fortalte samtidig at hun opplevde hele saken som en belastning - og følte det var hennes og familiens skyld at Sjøvold hadde fått så mye trøbbel.

Og her kommer et råd om hva man *ikke* bør gjøre når man skal konfrontere noen med bilder: Vi viste først datteren et bilde av den uregistrerte revolveren. Og da var hun 100% sikker på at hun hadde sett revolveren før. Det hun hadde opplyst i intervju og avhør måtte ha vært feil - og revolveren på bildet måtte ha tilhørt faren. Vi ville likevel undersøke litt videre.

4.2.3.3 Det tredje våpenet: Colt-arkivet i USA og jakten i Norge

Siden politiets jakt ikke hadde nådd fram, begynte vi å nøste i motsatt ende. Vi kontaktet Colt-fabrikken i USA, som viste oss videre til Colt Archives Properties: Et lite firma i Connecticut, med tilgang til et omfattende arkiv som bistår våpensamlere rundt om i verden. Med serienummeret fra Sjøvolds innleveringsblankett fikk vi ytterligere informasjon: Våpenet hadde blitt sendt til Norge i mai 1977. I forsendelsen lå det fire identiske Colt Special Detective short Snub 38 kaliber. Importør var *Oscar Knulsen, Oslo havnelager, oppgang D6*.

Via Nasjonalbibliotekets korona-løsning som gir fri tilgang til arkivet via BankID, gjorde vi søk etter Oscar Knulsen. Etersom Knulsen er et uvanlig etternavn, la vi inn boolske søk på navn som minnet om Oscar Knulsen. I en klage til det daværende "Konkurranseutvalget" fra 1980 fant vi en Oscar C.M. Knudsen som viste seg å ha agentur for Colt og Remington på denne tiden. Ved personlig oppmøte på Nasjonalbiblioteket kunne vi bla i fysiske telefonkataloger fra 1977 og fant ut at Oscar C.M. Knudsen var bosatt på Røa i Oslo.

Oscar C. M. Knudsen var død, men en annen Oscar Knudsen bor på Røa i dag. Han bekreftet at mannen vi lette etter var hans bestefar. Han hadde selv vært innom familiebedriften og fortalte at arkivet deres ble destruert da selskapet ble solgt til Danmark. Barnebarnet påpekte at bestillingen av de fire Colt-pistolene skilte seg ut - det var ikke våpen de hadde på lager - og han mente derfor det kunne dreie seg om en spesialbestilling til politiet.

Politiets søk i våpenregisteret hadde ikke gitt noen svar, og det var ingen tegn til at Spesialenheten eller Kripos hadde søkt i politiets eget register for tjenestevåpen. Men hva med de tre andre serienumrene som kom i samme bestilling? Politidirektoratet eier det norske våpenregisteret, VåpenGAT, og vi ba derfor om innsyn på de tre serienumrene. Det fikk vi avslag på og klagen er fortsatt til behandling når denne rapporten skrives. I desember sendte vi flere spørsmål til Spesialenheten om de nye opplysningene - og spurte om de for første gang vil gjøre søk i politiets tjenestevåpenregister. Det ville de ikke.

4.3 Etikk: En sak basert på avhør

Vi hadde en unik dokumentasjon gjennom avhørene, men dette var forklaringene de involverte hadde gitt til Spesialenheten og *de* hadde i liten grad konfrontert andre med saksbehandlerens oppsiktsvekkende historie. Det ble dermed vår oppgave. Vi intervjuet for første gang politibetjenten som ble beskyldt for å ha sparket saksbehandleren i leggen. Han benektet det. Samtidig beskrev han eks-kollegaen som en ærlig og samvittighetsfull type - og sa han selv kunne ha misforstått hvilket press saksbehandleren følte. Det var også gjennomgangstenen fra andre kolleger. Saksbehandleren var et petimeter, men ingen mistenkte ham for å dikte.

Forklaringen hans fikk økt troverdighet gjennom sluttavtalen Oslo-politiet hadde inngått og ble ytterligere styrket gjennom kildesamtaler. Vi landet til slutt på at vi kunne skrive en tekst basert på avhørene - så lenge vi var tydelige på at dette var saksbehandlerens gjengivelse. Men vi var åpne for at saken kunne endres når vi fikk snakke med Sjøvold og politimesteren.

4.4 Metode: PST-sjefen får lese alt

En uke før vi planla å publisere, kontaktet vi kommunikasjonsavdelingen i PST og sa at vi hadde en tekst vi ønsket at Sjøvold skulle få lese i sin helhet og at vi i etterkant ville stille noen spørsmål. Vi hadde tre mål med å få Sjøvold til å lese hele teksten: Vi ville sikre at han fikk samtidig imøtegåelse og var forberedt på teksten vi ville publisere. Vi fikk i tillegg mulighet til å luke ut eventuelle faktafeil. Og vi tenkte at ved å gi Sjøvold fullt innblikk i saksbehandlerens skjebne, økte sannsynligheten for at han ville si noe.

På møterommet i Nydalen leste Sjøvold hele saken, to ganger, før han sa: *“Jeg tror jeg må summe meg litt. Det er en ganske sterk historie dette her”*. Dette var siste gang VG fikk Sjøvold i tale. Vi har hele tiden hatt et ønske om å få snakke med ham direkte og få høre hans versjon av saken, men det har han ikke ønsket.

4.5 Politimesteren får tilbud om å lese alt

Vi ba også politimester Beate Gangås lese teksten, men det ville hun ikke. I stedet stilte pressesjef, kommunikasjonsdirektør, HR-direktør og en jurist til gjennomlesing for Oslo politidistrikt. Da de var ferdige med å lese, spurte vi: Hva tenker dere om saken? Vi fikk et kontant svar: Vi er her for å lese, ikke for å svare på spørsmål.

4.6 Spesielle erfaringer: Melding fra Mehl

Vi publiserte saken [Millionavtalen](#) 30. april i år. Før publisering hadde vi også tilbudt justisminister Emilie Enger Mehl å lese saken. Det ønsket hun ikke. Noen timer etter at vi publiserte - og uten at vi hadde stilt ett eneste spørsmål - fikk Ronny videresendt en melding fra Mehl: *“Jeg har tillit til Sjøvold som PST-sjef”*, skrev hun. *“Informasjonen som fremkommer i VG er en personalsak”*.

Tre dager etter at vi publiserte saken iverksatte politidirektøren en ekstern gransking. I flere uker ba vi om intervju med Mehl, men hun ville ikke snakke med VG før granskerne var ferdig. Det betydde i så fall at vi ikke ville få noe intervju med justisministeren om saken før i november - et halvt år senere. Først etter 27 dager fikk VG snakke med Mehl.

4.7 Metode: Innsyn i en unnskyldning

Etter at vi fikk innsyn i sluttavtalen, spurte vi arkivet i OPD om vi hadde fått alle dokumenter som var knyttet til saken. Vi fikk til svar at det også skulle finnes et *«notat, signert Rune Pedersen, sendt advokat Zimmer»* som ikke var arkivert. Hva var dette? Zimmer var saksbehandlerens advokat. På LinkedIn så vi at Rune Pedersen på dette tidspunktet var seksjonsleder for HMS i Oslo PD. Det kunne være et viktig notat. Etter at vi hadde publisert første sak fikk vi lese det som viste seg å være et brev skrevet av daværende visepolitimester Sveinung Sponheim i august 2020. Brevet var sendt fire uker etter at Spesialenheten henla etterforskningen av press mot saksbehandleren. Her beklaget Sponheim og skrev at *«prinsippet om krav til likebehandling ble fraveket»*.

Var det en erkjennelse av at Sjøvold hadde blitt behandlet annerledes - fordi han var politimester? Dette var oppsiktsvekkende. Vi kontaktet Sponheim, som nå var pensjonert, for å forsikre oss om at vi forsto teksten riktig. Det bekreftet han.

Visste Spesialenheten dette da de valgte *ikke* å etterforske noen i Oslo politidistrikt?

4.8 Spesielle erfaringer: Spesialenhetens manglende svar

Spesialenheten var lite interessert i å svare for vurderingene som var gjort. “En dommer kommenterer ikke dommene sine”, sa sjef Terje Nybøe. Han bekreftet at VG hadde gravd fram opplysninger som var nye for dem - gjennom sluttavtalen og brevet der Oslo PD erkjente forskjellsbehandling. Men han avviste likevel at det var aktuelt å gjenåpne etterforskningen. Først fire uker etter at vi publiserte første sak, fikk vi snakke med Nybøe. Han kom til VG med en ferdigskrevet uttalelse som han ønsket at vi publiserte. Men da vi først møtte ham benyttet vi anledningen til å stille noen spørsmål.

5. MAKTSPILLET

5.1 Brekke opp en sak når alle dører stenges

Vi hadde mange ubesvarte spørsmål om hva som hadde skjedd i departementet og politiet etter at våpensaken ble kjent. Men da vi ba om intervjuer med sentrale personer viste alle til den eksterne granskingen av varslingsaken. Dermed måtte vi finne nye veier til svaret.

5.2 Metode: Tidslinje med justisministre

Flere justisministre hadde vært involvert i ansettelsen og behandlingen av Sjøvold. Alle hadde erklært sin tillit til PST-sjefen, men hvor godt kjente de våpensaken? Vi førte opp alle uttalelser, dokumenter og svar vi hadde fått tidligere på en tidslinje.

- Da Sjøvold ble ansatt i 2019 var Jon Georg Dale (Frp) justisminister-vikar for Tor Mikkell Wara (Frp). Begge fortalte oss at de aldri fikk høre om våpnene fra Sjøvold.
- Da VG avslørte våpensaken i 2019, var Jøran Kallmyr (Frp) justisminister. Han erklærte sin tillit og sa at Spesialenheten måtte avklare faktum i saken før det var aktuelt å vurdere Sjøvolds sikkerhetsklarering.
- Da saken var ferdig etterforsket i 2020, var Monica Mæland (H) justisminister. Hun erklærte sin tillit og svarte at autoriseringen ble vurdert da saksforholdet ble kjent.
- Da VG avslørte konsekvensene av våpeninnleveringen, var Emilie Enger Mehl (Sp) justisminister. Hun svarte at saken var vurdert av tidligere justisministre.

Men var dette riktig? To spørsmål pekte seg ut da vi så på tidslinjen:

- a) *Kallmyr pekte på Mæland og hun pekte tilbake på ham. Men ble det noen gang gjort en reell vurdering?*

- b) *Alle justisministrene var raske med å erklære sin fulle tillit til PST-sjefen. Hva baserte de tillitserklæringen på?*

5.3 Metode: Cosmic Top Secret

Vi søkte opp den opprinnelige stillingsannonsten til Sjef PST fra 2018, der det sto at stillingen krever *"tryggleiksklarering på nivå STRENGT HEMMELIG og COSMIC TOP SECRET, og plettfri vandel."* Men hva skjer med sikkerhetsklareringen når et lovbrudd blir avslørt *etter* at PST-sjefen har begynt i stillingen?

Vi snakket med eksperter på sikkerhetsloven og lærte oss forskjellen på sikkerhetsklarering (vurdering gjort av Nasjonal sikkerhetsmyndighet eller Sivil klareringsmyndighet) og sikkerhetsautorisasjon (vurdering gjort av autorisasjonsansvarlig i virksomheten du jobber i). Vi undersøkte hvem som ville vært Sjøvolds autorisasjonsansvarlig. Juristene vi snakket med sa det mest trolig var lederen for Politiavdelingen i Justisdepartementet som gjennomførte autorisasjonssamtalen. Unni Gunnes hadde vært ekspedisjonssjef for politiavdelingen fra 2017 til mars i år - både da Sjøvold ble ansatt og da Mæland sa det ble gjort en ny vurdering av autoriseringen hans. Sjøvold hadde selv ledet politiavdelingen i 2010-2012 - og han og Gunnes hadde vært kolleger og bekjente.

Basert på den kunnskapen og svarene vi hadde fått av Kallmyr og Mæland, spurte vi om Gunnes hadde vurdert Sjøvolds sikkerhetsautorisasjon etter at hun ble kjent med våpen-saken. Svaret som kom via kommunikasjonsavdelingen overrasket oss: *"Departementet ble orientert om saken før Sjøvold tiltrådte stillingen"*.

Hadde Justisdepartementet kjent til Sjøvolds våpenlovbrudd flere måneder før VG skrev den første saken?

5.4 Metode: Konfrontere Justisdepartementet

I den første samtalen vi hadde med Sjøvold høsten 2019 fremsto han overrasket over at de gamle våpnene i det hele tatt var verdt en sak. Vi stusset derfor over at han likevel hadde informert departementet våren 2019. Men Justisdepartementet forsikret oss om at informasjonen var kvalitetssikret til topps i departementet. Også tidligere justisminister Kallmyr fortalte oss at departementet fikk en muntlig orientering om saken før Sjøvold tiltrådte.

Det åpnet i så fall for et annet og meget interessant spørsmål: Hva hadde departementet gjort med informasjonen? De neste dagene ble det klarere for oss hvilket sprengstoff som lå i den nye omdreiningen: Justisdepartementet hadde altså fått vite at Sjøvold oppbevarte våpen ulovlig gjennom flere år - og likevel autorisert ham som PST-sjef.

Tirsdag 10. mai ringte vi departementet med spørsmålene: Hva gjorde departementet med informasjonen om at PST-sjefen hadde begått et potensielt straffbart forhold? Hvorfor varslet dere ikke Spesialenheten?

Kommunikasjonsrådgiveren ble tydelig ukomfortabel og ba om å få komme tilbake til oss. Tidlig neste morgen fikk vi en e-post og da hadde departementet snudd 180 grader: Opplysningen om at Sjøvold hadde orientert om saken før han ble ansatt var ikke lenger "verifiserbar".

5.5 Spesielle erfaringer: Vil trekke ordrette sitater

Vi ba om å få snakke med kilden til feilopplysningene. Og samme ettermiddag fikk vi intervju med ekspedisjonssjef Unni Gunnes. Hvorfor hadde hun endret mening om en så sentral saksopplysning?

Svaret var viktig. Hvis Gunnes hadde kjent til våpnene, hadde departementet et forklaringsproblem. Men hvis de aldri hadde fått informasjonen, ga de Sjøvold et problem.

Gunnes sa at hun kunne ha blandet sammen informasjon om en annen sak: *“Jeg trodde kanskje jeg hadde fått informasjon om en varslings sak. Kanskje, sa jeg.”* Nå var hun i hvert fall 100 prosent sikker på at Sjøvold aldri informerte om våpensaken i deres autorisasjonssamtale.

Vi nevnte at Jøran Kallmyr også mente at Sjøvold orienterte om saken våren 2019. Visste hun hva Kallmyr baserte det på?

“– Nei, det vet jeg ikke, altså. Om han har ... Det må du nesten spørre ham om.”

Vi sa til Gunnes at vi hadde gjort det.

“– Ja, hva sier han at han baserer det på?”

– En samtale med departementet i går kveld?

– Å ja.”

Samme ettermiddag fortalte Kallmyr oss at det var nettopp Gunnes og departementsråd Heidi Heggnes som hadde gitt ham informasjonen kvelden før, da de var på en biltur sammen.

Vi sendte sitatsjekk og ble så kontaktet av en kommunikasjonsrådgiver som mente det var *drøyt* av oss å bruke sitatene ordrett. “Ren utdriting”, skrev han. “Hun kommer aldri til å snakke med journalister igjen”. Vi påpekte at det var departementet som hadde tilbudt oss intervju med ekspedisjonssjefen som var kilden til de feilaktige opplysningene. Vi fikk høre at dersom vi trykket sitatene kunne det påvirke VGs mulighet til å kunne prate med folk i byråkratiet igjen. Vi etterkom ikke ønsket. Ekspedisjonssjefen forvalter mye makt og vi siterte ordrett fra et intervju hun hadde mulighet til å forberede seg til.

5.6 Metode: Finne klareringssaker som ligner

Vi syntes det var interessant at Gunnes hadde så få svar på hva en PST-sjef er forventet å fortelle i en autorisasjonssamtale. På spørsmål om man burde informere sine overordnede om man har våpen i skap og skuffer på kontoret, svarte hun: “Det kommer helt an på situasjonen”. Vi spurte: “Kan man også la være å fortelle om det?” Og Gunnes svarte: “Ja, igjen ... det kan man vel?”

Ville andre møtt på den samme velvilligheten?

Vi snakket med politiets fagforeninger og Sivil klareringsmyndighet om hvilke saker de kjente til. I 2021 kartla kollega Frank Haugsbø hvor mange ansatte i politi, forsvaret og utenriksstjenesten som hadde mistet sin sikkerhetsklarering de siste seks årene: 2860 personer. Mange av sakene handlet om at de forelsket seg i noen fra «feil» land, men det var også tilfeller av mindre lovbrudd. Vi spurte Frode Nilsen som leder interessegruppa for ansatte med klareringsutfordringer, om han kjente til medlemmer som ble fratatt klarering etter å ha brutt straffeloven eller våpenloven. Nilsen viste oss saker der en ansatt mistet sikkerhetsklarering fordi han hadde unnlatt å opplyse om en fartsbot og en som mistet sikkerhetsklarering fordi han lot være å fortelle at broren hadde en dom for bruk av

narkotika. Det som gikk igjen i sakene, var kravet om fullstendig åpenhet: Ingenting skulle holdes skjult for øverste sjef.

Hva hadde Sjøvold fortalt sin øverste sjef, justisministeren? Alle viste til en redegjørelse Sjøvold hadde gitt Jøran Kallmyr høsten 2019. Men den var “hemmeligstemplet av hensyn til rikets sikkerhet”.

5.7 Metode: Bli medlem i presselosjen og skape politisk press

Justisdepartementet nektet oss innsyn i redegjørelsen. Kallmyr, som hadde fått redegjørelsen tre år tidligere, påpekte at han leste den før Spesialenheten hadde etterforsket saken. Vi sendte SMS til Mæland og spurte om hun hadde lest redegjørelsen: “Nei!”, svarte hun. Heller ikke Mehl hadde lest redegjørelsen - og det hadde hun heller ingen planer om å gjøre, svarte justisdepartementet. Vi nådde ikke fram med våre innsynskrav, klager eller spørsmål - og fryktet vi aldri kom til å finne svar.

Men om Mehl ikke ville svare VG, så er det andre hun *må* svare. Vi begynte å kontakte stortingspolitikere som hadde interessert seg for saken og stilt spørsmål til Mehl. Ingen av oss er politiske journalister, men Ola hadde søkt om opptak i Stortingets presselosje, slik at han fritt kunne besøke Stortinget og snakke uformelt med politikerne. Både i Justiskomiteen og Kontroll- og konstitusjonskomiteen var det stor interesse for innholdet i Sjøvolds redegjørelse. Flere politikere utfordret Mehl på om hun ville lese redegjørelsen og 31. mai stilte en samlet Kontrollkomité flere spørsmål til justisministeren om hvordan Sjøvold kunne beholde sikkerhetsklareringen. Det politiske presset økte og dagen etter fikk vi beskjed om at redegjørelsen var avgradert etter et ønske fra Sjøvold selv.

5.8 Et gjennombrudd og en pressemelding

Vi fikk redegjørelsen 1. juni og delte arbeidet mellom oss. Vi finleste teksten opp mot avhør og tidligere svar, skrev manus og kontaktet alle som skulle intervjues og konfronteres. Tidlig neste morgen var vi klare til å publisere en av de mest alvorlige sakene hittil: PST-sjefen hadde gitt justisministeren uriktige svar da han ble bedt om å gi en full redegjørelse. Samme morgen kom pressemeldingen fra Justisdepartementet: Hans Sverre Sjøvold går av som PST-sjef.

5.9 Etikk: Når hovedpersonen gir seg

Sjøvold har ikke ønsket å gi intervjuer etter at han gikk av som PST-sjef. Vi har forståelse for at det var svært krevende å stå i en så omfattende mediedekning over mange uker. Og selv om vi mener dimensjoneringen var riktig - gitt den store tilliten og makten han forvaltet - valgte vi å avslutte de mest personrettede undersøkelsene (om losjemedlemskap og våpenoppbevaring) - da han ikke lenger hadde stillingen som PST-sjef.

Vi hadde blitt nysgjerrige på det innblikket vi hadde fått i justissektorens toppnivå – og politiets varslingskultur, som avdekket hvordan forskjellsbehandling kunne oppstå.

5.10 Metode: Datasett med polititopper

Vi hadde en hypotese om at varsler mot polititopper sjelden fører til reaksjoner. For å svare på det, ba vi om innsyn i en sammenstilling over alle varslings saker mot politimestre, sjefer og direktører

fra Politidirektoratet, PST og Justisdepartementet. For hvert varsel ba vi om å få opplyst *hva slags undersøkelser* som var iverksatt og hva som ble *utfallet*. 16. desember fikk vi siste svar fra Justisdepartementet og analyserte tallene. Det viste at politilederne hadde fått personlige reaksjoner i tre av 35 varslingsaker.

6. PST-VARSLEREN

6.1 Sprengstoff i en teknisk sak

Etter at vi publiserte saken om millionavtalen ble vi kontaktet av over 100 varslere fra alle bransjer. På forsommeren brukte vi tid på å lese dokumenter og gjøre innledende intervjuer i en håndfull saker. Så fikk Ronny en SMS: *“Tid til en prat? Sprengstoff.”*

Saken vi fikk høre om omhandlet noen av politi-norges mektigste. Etter å ha varslet mot politidirektør Benedicte Bjørnland, fungerende PST-sjef Roger Berg og sin egen sjef, politimester Kaare Songstad, var Øyvind Tenold i ferd med å bli sagt opp fra stillingen som lokal PST-leder i Bergen, etter over 30 år i politiet. Tenold påstod at de mektige politilederne hadde samarbeidet om å bli kvitt ham, med Justisdepartementets viten. Dette skulle ha skjedd ved å forelegge Tenold et nytt og ukjent stillingskrav.

Det hørtes ganske utrolig ut, og det var en komplisert og teknisk sak å formidle til leserne, men etter å ha lest dokumentene var det spesielt én person vi ble nysgjerrige på: politidirektør Benedicte Bjørnland. Mehl hadde gitt henne i oppdrag å rydde opp i politiets frykktkultur. I offentligheten forlangte politidirektøren at alle varslere skulle tas på alvor. Men hva gjorde Bjørnland da hun selv ble varslet mot?

Det har hun aldri villet svare på. Bjørnland har ikke ønsket å snakke med oss. I stedet skulle vi få kjennskap til hvordan topplederne samkjører og lager strategier på bakrommet for å unngå kritisk journalistikk.

6.2 En frittalende politimester og hektisk møteaktivitet

Vi ringte direkte til Tenolds sjef, politimester Kaare Songstad. Han foreslo at vi kunne ringes over helgen, men da hadde han fått det travelt. Songstad fortalte om tett møteaktivitet etter at VG hadde ringt: *“Det er en samling av tråder og litt PST og POD og Vest politidistrikt og Justisdepartementet... Såpass kan jeg vel avsløre.”* Han ba oss ringe tilbake senere. Vi sa at det var viktig å få Vest politidistrikts versjon av saken og det lovt han: *“Jeg skal absolutt være på tilbudssiden, men du treffer oss når maskinen går på full fart her.”*

Noen dager senere fikk vi intervjuavtale med Songstad via kommunikasjonsavdelingen, med beskjed om at han først ville snakke med BT - deretter VG. Da vi forsto at flere medier jobbet med samme sak ga vi beskjed om at vi kom til å publisere den første saken med de sitatene som alt var gitt. Da mente kommunikasjonsdirektøren at samtalen VG hadde hatt med Songstad var på bakgrunn, ikke intervjuer. Vi påpekte at vi hadde presentert oss som journalister og stilt spørsmål. Vi kunne også sitere et lydopptak av samtalen der Songstad sa: *“Uten at jeg trenger å konferere med*

noe som helst av rådgivende kommunikasjonsfolk, så kan jeg bekrefte at dette er en vanskelig sak for meg og mange i Vest politidistrikt.” Vi publiserte den første saken om [varsleren som ble sagt opp](#) samme kveld og gjorde et lengre intervju med Songstad dagen etter.

6.3 Metode: Innsyn i interne e-poster og SMSer

I videointervjuet bemerket Songstad: *“Jeg har spørsmålene dere har sendt Bjørnland på bordet her er sted”*. Hvorfor satt politimesteren i Bergen på spørsmålene vi hadde sendt Politidirektoratet? For å finne svar på det, ba vi om innsyn i all ekstern kommunikasjon de ulike partene hadde hatt om Tenold-saken. Vi sendte samme type begjæring til alle instansene - og det var lurt, for selv om det var de samme personene på kopi, så er det ulike utvalg av e-poster vi har fått oversendt gjennom høsten og vinteren.

Innsynet viste tydelig at Politidirektoratet tok en ledende rolle i kommunikasjonsarbeidet. Det gjaldt både spørsmålene VG stilte og hva VG jobbet med. Som pressesjefen sendte ut til alle 19. oktober: *“Da har jeg hatt en lengre prat med VGs journalist og har litt informasjon om neste sak som kommer.”*

Når vi stilte skriftlige spørsmål til noen ble de videresendt til POD med alle på kopi. Vest PD sendte også utkast til hva de tenkte svare VG: *“Under ser dere Songstads utkast til svar på spørsmål. Vi svarer VG i morgen formiddag”*.

6.4 Metode: Innsyn i interne møter

Når vi stilte spørsmål om saken til PST, POD og Justisdepartementet fikk vi stort sett til svar at de ikke kunne uttale seg. Men samtalen vår med politimester Songstad antydte at det ble snakket desto mer i kulissene. I oktober ba vi derfor om innsyn i hvilke møter som hadde vært om Tenold-saken. Etter noen uker fikk vi et regneark som viste at PST, JD, POD og Vest PD hadde holdt syv møter om VGs arbeid etter at vi tok første kontakt med Songstad. Uken før VG publiserte første sak møttes de hver dag - og på møtet 20. september deltok også politidirektør Bjørnland og ekspedisjonssjefen i Justisdepartementet.

6.5 Motstand: Samkjøring og trening

Innsynet i e-poster, SMSer og møter avslørte det vi hadde fått inntrykk av: Å stille spørsmål til én av aktørene, var å stille det til alle. Svarene ble samkjørt og ofte besvart med oppsummerende tekstbolker - ikke som svar på de konkrete spørsmålene våre.

Vi opplevde også at nyhetssakene våre ble forsøkt trenert. POD nektet blant annet å svare på spørsmål i fem dager fordi en varslingsrapport skulle avgraderes: *“Vi har sagt at han (journalisten) må holde saken,”* skrev pressesjefen i POD til Vest PD.

Spillet i kulissene gjorde det vanskelig for oss å konfrontere partene med de motstridende svarene de hadde gitt. Som da vi konfronterte politimester Songstad med at politimester Hans Vik i Sør-Vest politidistrikt var uenig med ham i hvilke autoriseringskrav som fantes. Like etterpå sendte Songstad en SMS til Vik: *“Ring før du snakker m vg, er nettopp ferdige m dem..”*

6.6 Metode: Lovlighetsvurdering av sikkerhetsekspert

Det omstridte stillingskravet Øyvind Tenold fikk i 2020 handlet om autorisasjon etter sikkerhetsloven. I tillegg til sikkerhetsautorisasjonen han hadde fått gjennom politimesteren, fikk Tenold krav om en ny autorisasjonssamtale med PST-sjefen for å få tilgang til de dokumentene han trengte for å gjøre jobben sin. Tenold mente kravet om en “dobbel autorisasjon” var et misbruk av sikkerhetsloven.

Arbeidet med Sjøvold-saken hadde lært oss hvordan de skjønnsbaserte vurderingene kunne føre til forskjellsbehandling. Vi tok derfor med oss dokumentene i møter med noen av landets fremste eksperter på sikkerhetsloven. Flere var enige i at kravet fremsto rart, men ingen hadde lyst til å gå ut og kritisere departementets lovtolkning. Svarene styrket likevel inntrykket av at Tenold kunne ha rett, og vi fortsatte jakten på en ekspert som var villig til å snakke. Det viste seg betydelig vanskeligere enn å finne eksperter på strøm eller matpriser. Miljøet er lite og alle kjenner alle. Til slutt fant vi fram til juristen Carsten Rapp, som var med på å skrive forskriften til sikkerhetsloven. På trykk sa han at PSTs autorisasjonskrav var i strid med loven.

6.7 Spesielle erfaringer: Sikkerhetsgraderte stillingskrav

På spørsmål om autorisasjonskrav og hvordan loven praktiseres, viste både departementet og politiet til PST. Men PST svarte at hvordan de etterlever sikkerhetsloven er regulert i sikkerhetsgraderte dokumenter, “*Det betyr at vi ikke kan dele denne informasjonen*”.

Etter at vi i flere uker hadde bedt om svar på når kravet ble innført valgte PST å avgradere en side i det de kalte “Delrapport 2” fra 2017 der behovet for dobbel autorisering var omtalt. Betydde det at kravet ble innført i 2017? Hva er egentlig en delrapport?

6.8 Metode: Tidslinje og jakten på et årstall

Vi satt nå med flere motstridende opplysninger om når kravet om dobbel autorisering kunne ha blitt innført og satte opp alt vi visste i en tidslinje:

- *Ble kravet innført i 2017, gjennom delrapporten?*
- *I 2018, som tidligere PST-sjef Sjøvold hadde skrevet i et brev til Tenolds advokat?*
- *I 2019 da Sikkerhetsloven ble innført, slik Justisdepartementet hadde svart i en post?*
- *I 2020 da Tenold fikk krav om en ny autorisasjonssamtale han aldri hadde hørt om før?*

Vi konfronterte Justisdepartementet med tidslinjen i november - to måneder etter at vi første gang stilte spørsmål om saken. Da fikk vi høre om et nytt PST-dokument, som verken hadde blitt nevnt for oss eller Tenold tidligere. Departementet skrev nå at kravet ble “presisert” i et styringsdokument fra 2019. Så kravet ble altså innført før 2019? spurte vi. Nei, det kunne de ikke svare på. Fem måneder etter at vi begynte å jobbe med saken har vi fortsatt ikke fått et klart svar.

6.9 Metode: Når kommunikasjonsavdelingen slutter svare

Den nitidige jakten på svar ble nok oppfattet som masete. En periode sluttet både PST og Justisdepartementet å svare på telefon og e-post. En morgen ringte Ronny flere ganger til departementets kommunikasjonsavdeling, men fikk ikke svar før han lånte sønnens mobil.

Vi sendte flere skriftlige spørsmål til justisministeren med svarfrist to dager senere. Da fristen gikk ut, tok vi kontakt og spurte når svaret kom. Det kommer ikke, svarte de. Kanskje håpet de at vi ville gi oss hvis vi ikke fikk svar, men vi gjorde motsatt: Vi publiserte og viste fram spørsmålene vi ikke fikk svar på. På den måten klarte vi å skape reaksjoner, og Mehl ba i november om en bred redegjørelse fra PST for når kravet ble innført.

6.10 Spesielle erfaringer: Beskyttere og kontrollører

Gjennom både Sjøvold-saken og Tenold-saken har det fremstått som Justisdepartementet er opptatt av å beskytte ledere i underordnede organer for kritisk journalistikk. Selv om de som øverste justismyndighet har ansvaret for å kontrollere dem.

Justissektoren forvalter statens voldsmonopol og har stor makt over nordmenns liv gjennom politiet, påtalemyndighetene, domstolene, lovtolkning og de hemmelige tjenestene. Mange instanser skal sikre kontroll med maktutøvelsen: Spesialenheten, Nasjonal sikkerhetsmyndighet og EOS-utvalget er noen av disse. Men mye av dette arbeidet foregår i det skjulte - og vi har gjennom arbeidet erfart hvor viktig det er at mediene også kontrollerer hvordan kontrollørene løser sine oppgaver.

Kanskje får både VG og Øyvind Tenold et svar i 2023. I januar ble det kjent at Stortingets kontrollutvalg for de hemmelige tjenestene åpner sak.

7. VARSLEROMBUDET

7.1 Konsekvensen som forsvant

En måned etter at vi skrev første sak om Sjøvold lanserte Emilie Enger Mehl det som fremsto som et tydelig svar på hvordan hun skulle rydde opp i politiets frykttkultur - og det vi tenkte ville være en av de viktigste konsekvensene etter Sjøvold-saken: Et uavhengig varslersombud for politiet.

Men fire måneder senere ble oppdraget trukket. Hva hadde skjedd?

7.2 Metode: Varsel på pressemeldinger

Redaksjonen i VG har satt opp mange varslingssystemer, blant annet går det et varsel til en Slack-kanal hver gang det legges ut noe nytt på politiet.no. Sent i september kom en melding med tittel «*Enighet om videre arbeid for å bedre politiets varslingsinstitutt*». En kollega leste forbi den intetsigende overskriften og oppdaget at det handlet om varslingsombudet vi hadde skrevet om før. Han videresendte meldingen til oss. Stemte virkelig det som sto - at fagforeningen ikke lenger ønsket et varslingsombud?

7.3 Metode: Innsyn i kommunikasjon - og dokumentet som manglet

De første svarene som lederen i Politiets fellesforbund (PF) ga til Politiforum tydet på at alt var i orden. Det *var* de som hadde trukket seg fra arbeidet, og Mehl beklaget dette. Men var det ikke

veldig rart, all den tid PF hadde feiret det som en seier da Mehl lanserte forslaget i mai? Vi la egentlig saken til side, men ba for sikkerhets skyld om innsyn i oppdragsbrevet og all kommunikasjon om oppdraget.

I slutten av oktober fikk vi tilsendt åtte dokumenter fra justisdepartementet. I oppdragsbrevet kunne vi lese at ombudet skulle plasseres under bedriftshelsetjenesten og ikke skulle undersøke varsler. Hva hadde skjedd siden Mehl stod på talerstolen i mai og lovet et uavhengig varslingsombud? I et møtereferat kunne vi lese at Politidirektoratet mente varslorombudet også var «*et trekk for å roe mediene i en opphetet posisjon*».

Alle dokumentene vi fikk var datert *etter* at oppdraget ble gitt 17. juni. Vi spurte om det virkelig kunne stemme at departementet ikke hadde fått noen innspill *før* de skrev mandatet. Noen uker senere fikk vi bekreftet at Politidirektoratet hadde sendt innspill tre uker før mandatet ble skrevet, men disse var unntatt offentlighet. Vi formulerte en hypotese:

Politidirektoratet har fått påvirke rammene - og resultatet ble et mandat som fagforeningene ikke kunne godta.

7.4 Spesielle erfaringer: Vil ikke tro de ble lurt

PF-leder Unn Alma Skatvold avviste først hypotesen: “Det hadde de ikke turt”, mente hun. Fagforeningen hadde riktignok blitt avvist da de tilbød å komme med innspill til mandatet, men de trodde heller ingen andre hadde fått påvirke innholdet.

7.5 Etikk: Spørsmål på forhånd

Vi ba tidlig om muntlig intervju med den sentrale personen i forhandlingene: HR-direktør Karin Aslaksen i Politidirektoratet. Kommunikasjonsavdelingen svarte at hun gjerne snakket med oss, men hun var på reise og trengte å forberede seg - så om vi kunne formulere noen hovedspørsmål og sende på e-post. Vi sendte noen overordnede spørsmål, men noen timer senere forsto vi at vi var blitt lurt. Vi fikk kun skriftlige svar. Via kommunikasjonsavdelingen fikk vi beskjed om at det avtalte intervjuet var avlyst.

7.6 Spesielle erfaringer: Justisminister på rød løper

Vi har gjennom hele prosjektet ønsket å intervju justisminister Emilie Enger Mehl om sakene som faller inn under hennes fagfelt. Vi forstår selvsagt at en statsråd har en hektisk kalender - særlig en høst der norsk offentlighet er preget av spionasje, krigstrusler og flere justismord. Det oppleves likevel litt rart å se hvordan våre kolleger i MinMote har fått svar om kjoler og kjendisfester - samtidig som våre spørsmål om politivarslere sto ubesvart. Først etter at vi publiserte flere saker om varslorombudet som utløste krav fra et flertall på Stortinget, stilte Mehl til intervju og lovet at arbeidet med et ombud skal gjenopptas. Samme dag fikk vi også en e-post som ga helt nye svar.

7.7 Metode: Innsynet som endret fortellingen

To måneder etter at vi ba om innsyn i alle dokumenter, gjorde Justisdepartementet en helomvending - og ga oss innsyn i innspillene Politidirektoratet hadde sendt tre uker før mandatet ble skrevet. Da vi satte opp oppdragsbrevet og innspillene ved siden av hverandre, kunne vi avdekke

at forslaget fra HR-direktøren i POD var kopiert ord for ord inn i mandatet til justisministerens varslingsombud. Konsekvensen som forsvant for oss, hadde blitt en ny avsløring av hvordan justistoppene behandler politivarlerne.

8. ORGANISERING

Arbeidet ble startet i 2019. I årene hvor det var en saktegående innsyns- og rettsprosess, vekslet Ola og Mona på å holde i saken ved siden av andre prosjekter. Da vi ble lovet innsyn i avhørene, ble Ronny en del av teamet. Han har jobbet 100% med prosjektet siden april, mens Mona har hatt avbrudd med foreldrepermisjon og Ola har bidratt til VGs Ukraina-dekning. Sakene har vært løst ved siden av turnus med kvelds- og helgevakter.

9. DETTE ER NYTT

- VG avslørte at PST-sjef Hans Sverre Sjøvold i minst åtte år oppbevarte våpen ulovlig før han leverte de inn på våpenkontoret i Oslo politidistrikt - der han selv var politimester.
- VG avslørte at våpnene ikke ble levert i et lovlig amnesti, slik Sjøvold først hevdet, og at ett våpen var uregistrert.
- VG avslørte at Sjøvolds våpeninnlevering førte til press mot en saksbehandler som endte med at han ble 100% ufør og fikk en millionerstatning av OPD.
- VG avslørte at saksbehandleren gjennom flere år varslet flere overordnede - uten at saken ble behandlet som et varsel.
- VG avslørte at visepolitimesteren i Oslo i et brev erkjente at tidligere politimester Sjøvold hadde blitt forskjellsbehandlet.
- VG avslørte at Spesialenheten fikk høre om trakassering og en voldsepisode, men aldri konfronterte noen med saksbehandlerens forklaring. Spesialenheten valgte heller ikke å åpne etterforskning mot noen i OPD.
- VG viste hvordan ansatte i militær, politi og utenriktjeneste kunne miste sikkerhetsklarering når de unnlot å informere om mindre alvorlige forhold enn et våpenlovbrudd.
- VG avslørte at redegjørelsen Sjøvold sendte justisministeren etter våpenavsløringen inneholdt mangelfulle og uriktige opplysninger.
- VG avslørte at Justisdepartementet først feilinformerte tidligere justisminister og VG om hvorvidt Sjøvold hadde informert om våpensaken før han tiltrådte som PST-sjef.
- VG avslørte at Øyvind Tenold, leder for PST Vest ble sagt opp fra stillingen sin etter å ha fått et stillingskrav han mener er ulovlig. Oppsigelsen kom fire år etter at han varslet mot politidirektør Benedicte Bjørnland, flere ledere i PST og sin egen politimester.
- VG avslørte hvordan Justisdepartementet flere ganger endret forklaring på hvilke stillingskrav som gjelder for lokale PST-ledere.
- VG intervjuet flere eksperter som mener stillingskravet fra PST er ulovlig. Hvis kravet er innført for alle PST-ansatte i distriktene kan det bety at minst 100 ansatte har en ulovlig autorisasjon.

- VG avslørte at det uavhengige varslingsombudet justisministeren lovte Stortinget, ifølge Politidirektoratet, var i strid med arbeidsmiljøloven.
- VG avslørte at mandatet til Mehls varslingsombud i realiteten var skrevet av Politidirektoratet - selv om de hadde gitt fagforeningen inntrykk av at det var ukjent for dem.
-

10. KONSEKVENSER

- Etter at VG avslørte at PST-sjefen hadde oppbevart våpen ulovlig, åpnet Spesialenheten for politisaker full etterforskning. Det endte med at Hans Sverre Sjøvold ble ilagt et forelegg på 50.000 kroner for brudd på straffeloven §190 (ulovlig besittelse av våpen) og våpenloven §33 (ulovlig oppbevaring av våpen).
- Etter avsløringen fikk saksbehandleren ved våpenkontoret for første gang status som varslere av Oslo politidistrikt. Da hadde det gått fem år siden han varslet sine ledere.
- Saksbehandleren fikk i august 2021 utbetalt 1,23 millioner kroner i erstatning fra Oslo politidistrikt etter å ha blitt 100% ufør.
- I samarbeid med Norsk journalistlag og Norsk redaktørforening gikk VG til søksmål mot Riksadvokaten. Saken ble behandlet i tingretten (2019), lagmannsretten (2020) og Høyesterett (2021). Til tross for at vi tapte saken, kom Høyesterett med en viktig avklaring: De slo fast at det ikke finnes *“holdepunkter for at det skulle gjelde noe generelt unntak eller særlige regler for innsynsretten i straffesaksdokumenter”*. Avgjørelsen var sentral for at VG fikk innsyn i avhør i Sjøvold-etterforskningen i mars 2022.
- Høyesterett slo også fast at EMK 10.1 kan legges til grunn for innsyn i straffesaksdokumenter. Det betyr at politi og påtalemyndigheter kan ha plikt til å gi pressen innsyn i etterforskningsdokumenter i saker av samfunnsmessig betydning. Forhåpentligvis vil det gi pressen bedre mulighet til å ettergå politiet og avdekke korrupsjon og justismord.
- Til tross for at saksbehandleren fikk varslersstatus i 2020, var det først etter VGs avsløring i april 2022 at varslingssaken ble undersøkt. Syv år etter at han først varslet.
- I november fastslo den eksterne granskingen fra advokatfirmaet Haavind at varsleren hadde blitt utsatt for flere brudd på arbeidsmiljøloven. Granskerne konkluderte med at saken hadde fått store konsekvenser: *“Politimester hadde i dette tilfellet vært i besittelse av våpen i en årrekke uten at disse var registrert på ham. Når han under disse omstendighetene, og uten å sette seg inn rutine, leverte inn våpnene, skapte dette en vanskelig situasjon for de underordnede.”*
- Justisminister Emilie Enger Mehl erklærte 25. mai at hun ville etablere et eget varslingsombud for politiet. Dette arbeidet pågår, sa Mehl til VG i desember.
- Etter at VG kom med nye avsløringer rundt Sjøvolds sikkerhetsklarering - og hvordan saken var blitt behandlet av ekspedisjonssjefen i Justisdepartementet, besluttet justisminister Mehl å gjennomgå alle rutiner for autorisasjon og klarering i departementet. Resultatet ble at alle ansatte som har autorisasjonssamtaler, måtte gjennomføre autorisasjonskurs i regi av Nasjonal sikkerhetsmyndighet høsten 2022.
- 2. juni avslørte VG at redegjørelsen Sjøvold hadde gitt til sittende justisminister i 2019, inneholdt mangelfulle og uriktige opplysninger. Samme dag gikk Sjøvold av som sjef for PST.
- 8. juni beordret Mehl et nasjonalt tilsyn med norske klareringsmyndigheter - både i sivil og nasjonal sektor. Målet er å avdekke forskjellsbehandling og sikre rettssikkerheten. Arbeidet

er levert av Nasjonal Sikkerhetsmyndighet til Justisdepartementet i januar, men er ennå ikke offentliggjort.

- Etter at VG i september fortalte om PST-varsler Øyvind Tenold, ble oppsigelsessaken hans sendt tilbake for ny behandling i Vest politidistrikt. Fire måneder senere er oppsigelsen fortsatt på vent og politidistriktet varsler nye svar 31. januar.
- I november krevde justisminister Mehl en bred redegjørelse fra PST-sjef Roger Berg om Tenold-saken.
- Avsløringen av hvem som hadde skrevet mandatet til justisministerens varslingsombud fikk Politiets Fellesforbund og Politiets hovedvernombud til å trekke seg fra et planlagt varslingssamarbeid. HR-direktøren i Politidirektoratet måtte beklage og trakk seg fra det videre arbeidet. En ny styringsgruppa ledet av Økokrimsjef Pål Lønseth ble offentliggjort 12. januar.
- I januar besluttet EOS-utvalget en at de vil behandle hele eller deler av Tenold-saken.

11. AVSLUTNING

Like før jul ble vi kontaktet av saksbehandleren fra våpenkontoret. Han hadde lest alle VGs saker om varslerombudet og hadde noe på hjertet.

«C» var navnet han fikk i avhørsdokumentene til Spesialenheten, men egentlig heter han Frank: 52 år gammel og pappa til en jente på barneskolen. Han pleide å elske jobben sin, men etter å ha varslet om Sjøvolds våpen er han i dag 100 % ufør. Det stoppet ikke Frank fra å drømme:

“Det hadde vært deilig å få komme inn i varmen igjen, det er så kaldt utenfor”, sa han til VG.

Den såre drømmen hans er at Oslo politidistrikt en dag skal ringe og høre om han kunne tenke seg å jobbe litt for dem igjen.

Da Frank leste i VG hva politimesteren tenkte om akkurat det, begynte han å gråte:

– Vi er åpne for en samtale med ham.

VEDLEGG

Lenker til alle saker publisert på vg.no:

VG avslører: PST-sjefen oppbevarte våpen ulovlig i flere år, 30. oktober 2019

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/LAX5OV/vg-avslorer-pst-sjefen-oppbevarte-vaapen-ulovlig-i-flere-aar>

Spesialenheten vil vurdere å etterforske PST-sjefen, 30. oktober 2019

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/OnqQpG/spesialenheten-vil-vurdere-aa-etterforske-pst-sjefen>

POD: Regelverket for våpen gjelder også politimestere, 31. oktober 2019

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/EWXQv5/pod-regelverket-for-vaapen-gjelder-ogsaa-politimestere>

Spesialenheten har opprettet sak mot PST-sjefen, 31. oktober 2019

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/aweldO/spesialenheten-har-opprettet-sak-mot-pst-sjefen>

Nye opplysninger strider mot PST-sjefens forklaring, 1. november 2019

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/8mVEpw/nye-opplysninger-strider-mot-pst-sjefens-forklaring>

Spesialenheten: Starter full etterforskning av PST-sjefen, 1. november 2019

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/rAOnQw/spesialenheten-starter-full-etterforskning-av-pst-sjefen>

PST-sjefens advokat om våpensak: Ikke begått tjenestefeil, 5. november 2019

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/P9XaQJ/pst-sjefens-advokat-om-vaapensak-ikke-begaatt-tjenestefeil>

Kallmyr om PST-sjefen etter våpensaken: Jeg har tillit, 7. november 2019

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/opxBKW/kallmyr-om-pst-sjefen-etter-vaapensaken-jeg-har-tillit>

PST-sjefen avhørt om ulovlig oppbevaring av våpen, 18. november 2019

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/awemRa/pst-sjefen-avhoert-om-ulovlig-oppbevaring-av-vaapen>

Politiet: PST-sjefens våpen ble lagt i safe, 9. desember 2019

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/dOQeoA/politiet-pst-sjefens-vaapen-ble-lagt-i-safe>

La føringer for våpenoperasjon – så ble begge etterforsket, 15. desember 2019

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/narkQ5/la-foeringer-for-vaapenoperasjon-saa-ble-begge-etterforsket>

Spesialenheten om Sjøvold-saken: Uavklarte forhold, 21. desember 2019

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/K32L4o/spesialenheten-om-sjoevold-saken-uavklarte-forhold>

Våpen-etterforskning mot PST-sjefen er ferdig, 26. februar 2020

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/xPEE5B/vaapen-etterforskning-mot-pst-sjefen-er-ferdig>

PST-sjefen ilagt forelegg for brudd på våpenloven, 3. juni 2020

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/vQMaq4/pst-sjefen-ilagt-forelegg-for-brudd-paa-vaapenloven>

Sjøvold oppbevarte ulovlige våpen i justisdepartementet, 10. juni 2020

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/qLj6WO/sjoevold-oppbevarte-ulovlige-vaapen-i-justisdepartementet>

Millionavtalen, 30. april 2022

<https://www.vg.no/spesial/2022/millionavtalen/>

Politibetjent beskyldt for vold: – Mange usannheter om meg, 30. april 2022

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/k6Vpdj/politibetjent-beskyldt-for-vold-mange-usannheter-om-meg>

Jusprofessorer: Sjøvold-etterforskning bør gjenåpnes, 1. mai 2022

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/v529kw/jusprofessorer-sjoevold-etterforskning-boer-gjenaapnes>

Hemmelig brev: Erkjenner at Sjøvold ble særbehandlet, 1. mai 2022

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/9Klq9W/hemmelig-brev-erkjenner-at-sjoevold-ble-saerbehandlet>

Politimester ber om ekstern gjennomgang av Sjøvold-varsel, 2. mai 2022

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/Jx8PRj/politimester-ber-om-ekstern-gjennomgang-av-sjoevold-varsel>

Advokatfirma skal granske Sjøvold-varsel, 3. mai 2022

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/IO4koW/advokatfirma-skal-granske-sjoevold-varsel>

Jusprofessor etter VG-avsløring: – Sjøvold forsto at han hadde et problem, 4. mai 2022

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/EaeKmP/jusprofessor-etter-vg-avsloring-sjoevold-forsto-at-han-hadde-et-problem>

Mandatet for vurdering av varslersaken er klart, 5. mai 2022

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/47krbV/mandatet-for-vurdering-av-varslersaken-er-klart>

De ubesvarte spørsmålene, 5. mai 2022

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/dnELm1/de-ubesvarte-spoersmaalene>

Spillet om Sjøvolds våpen, 15. mai 2022

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/L5RvvR/spillet-om-sjoevolds-vaapen>

Justispolitiker om Sjøvold-saken: – Det er mye som stinker, 16. mai 2022

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/mrb0gE/justispolitiker-om-sjoevold-saken-det-er-mye-som-stinker>

Justisdepartementet hemmeligholder Sjøvold-forklaring, 18. mai 2022

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/8QdOO2/justisdepartementet-hemmeligholder-sjoevold-forklaring>

Brøt straffeloven – men beholdt sikkerhetsklareringen, 22. mai 2022

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/BjLeKg/brøet-straffeloven-men-beholdt-sikkerhetsklareringen>

Ber om gransking av Spesialenheten, 23. mai 2022

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/8QdMOx/ber-om-gransking-av-spesialenheten>

Må svare på spørsmål om PST-sjefens ulovlige våpen, 25. mai 2022

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/XqkXJx/maa-svare-paa-spoersmaal-om-pst-sjefens-ulovlige-vaapen>

Vil ikke svare på om PST-sjefen er forskjellsbehandlet, 25. mai 2022

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/y4BPB2/vil-ikke-svare-paa-om-pst-sjefen-er-forskjellsbehandlet>

Sjøvold-saken: Ber justisministeren ta ansvar, 26. mai 2022

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/WjGn5j/sjoevold-saken-ber-justisministeren-ta-ansvar>

Justispolitiker om Sjøvold-saken: – Kan ikke akseptere forskjellsbehandling, 28. mai 2022

<https://www.vg.no/nyheter/i/qWoLVg/justispolitiker-om-sjoevold-saken-kan-ikke-akseptere-forskjellsbehandling>

Sjøvold-saken: Spesialenheten ønsker de hadde etterforsket mer, 29. mai 2022

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/oWoL8K/sjoevold-saken-spesialenheten-oensker-de-hadde-etterforsket-mer>

Jusprofessor om Sjøvold-saken: – Det var ikke rettslig holdbart å henlegge, 30. mai 2022

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/OGaBGg/jusprofessor-om-sjoevold-saken-det-var-ikke-rettslig-holdbart-aa-henlegge>

Kontrollkomiteen: Ber justisministeren svare om Sjøvolds sikkerhetsklarering, 31. mai 2022

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/wOoKe4/kontrollkomiteen-ber-justisministeren-svare-om-sjoevolds-sikkerhetsklarering>

Frigir PST-sjefens hemmelige redegjørelse, 2. juni 2022

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/pWaKE6/frigir-pst-sjefens-hemmelige-redegjoerelse>

Hans Sverre Sjøvold går av som PST-sjef, 2. juni 2022

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/x8owll/hans-sverre-sjoevold-gaar-av-som-pst-sjef>

Justisministeren iverksetter tilsyn med klarerings-myndighetene, 8. juni 2022

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/28aLnl/justisministeren-iverksetter-tilsyn-med-klarerings-myndighetene>

PST-leder varslet mot politidirektør og politimester – mistet toppjobb, 22. september 2022

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/9zExEW/pst-leder-varslet-mot-politidirektoer-og-politimester-mistet-toppjobb>

Politimester avviser komplott for å fjerne varsler, 23. september 2022

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/3E63Av/politimester-avviser-komplott-for-aa-fjerne-varsler>

Strid om personalsak mot PST-varsler, 26. september 2022

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/jlzeJA/strid-om-personalsak-mot-pst-varsler>

Ekspert om varslersak: – PST misforstår sikkerhetsloven, 15. oktober 2022

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/eJJEXg/ekspert-om-varslersak-pst-misforstaar-sikkerhetsloven>

Skal vurdere politidirektørens habilitet etter varslersak, 16. oktober 2022

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/KnnnjE/skal-vurdere-politidirektoerens-habilitet-etter-varslersak>

Justisdepartementet nekter å svare på om PST-krav er lovlig, 24. oktober 2022

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/LllRaV/justisdepartementet-nekter-aa-svare-paa-om-pst-krav-er-lovlig>

Justisministeren må svare Stortinget om PST-krav, 25. oktober 2022

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/pQQqQw/justisministeren-maa-svare-stortinget-om-pst-krav>

Bjørnland hadde personlig konflikt med PST-varsler, 28. oktober 2022

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/eJJ9q4/bjoernland-hadde-personlig-konflikt-med-pst-varsler>

PST-varsler: – Politidirektoratet var involvert i oppsigelsen min, 30. oktober 2022

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/KnMz3X/pst-varsler-politidirektoratet-var-involvert-i-oppsigelsen-min>

Justisministeren gjør ny helomvending, 2. november 2022

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/5BEr2O/justisministeren-gjoer-ny-helomvending>

Justiskomiteen om PST-varsler: – Uforståelig at Mehl ikke griper inn, 4. november 2022

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/OQVJnE/justiskomiteen-om-pst-varsler-uforstaelig-at-mehl-ikke-griper-inn>

Justisministeren ber om full redegjørelse, 5. november 2022

<https://www.vg.no/nyheter/i/MonBQr/justisministeren-ber-om-full-redegjoerelse>

Oslo politidistrikt får kraftig kritikk i Sjøvold-gransking, 16. november 2022

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/Mo7dvE/oslo-politidistrikt-faar-kraftig-kritikk-i-sjoevold-gransking>

Spillet om politivarslerne, 4. desember 2022

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/P4gzLR/justisminister-emilie-enger-mehl-bestilte-et-varslerombud-for-politiet-det-ble-aldri-noe-av>

Advokat om Mehls varslerombud: – Sykeliggjør varslerne, 5. desember 2022

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/15oEPW/advokat-om-mehls-varslerombud-sykeliggjoer-varslerne>

Presset øker mot Mehl etter varslingsfiasko, 6. desember 2022

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/VPgWQ3/preset-oeker-mot-mehl-etter-varslingsfiasko>

Mehl svarer på varslerkritikk: – Jeg har ikke gitt opp, 7. desember 2022

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/wAd6JI/mehl-svarer-paa-varslerkritikk-jeg-har-ikke-gitt-opp>

Politiforbundet om Mehl: – Har brukt klipp og lim, 11. desember 2022

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/5B33nX/politiforbundet-om-mehl-har-brukt-klipp-og-lim>

Politiforbundet trekker seg fra varslermøte i protest, 12. desember 2022

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/eJzdaK/politiforbundet-trekker-seg-fra-varslermoete-i-protest>

Varsleren, 1. januar 2023

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/Mo6LMr/varsleren-i-vaapensaken-til-pst-sjef-hans-sverre-sjoevold-jeg-var-han-du-leste-om-i-avisen-den-lille-sladrehanen-det-kostet-meg-alt>

EOS-utvalget åpner sak etter VG-avsløring, 9. januar 2023

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/2B9LjG/eos-utvalget-aapner-sak-etter-vg-avsloring>

Flere eksperter mener PST-krav er ulovlig, 10. januar 2023

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/KnPnXE/flere-eksperter-mener-pst-krav-er-ulovlig>

Økokrimsjef skal lede ny varslingsgruppe i politiet, 13. januar 2023

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/xgO8KR/oekokrimsjef-skal-lede-ny-varslingsgruppe-i-politiet>